

A. Yhteisöllisyys ja yksilöllisyys

Lippukunta

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
AL1 [tärk)	Lippukunnan toimijat ja tukijat huomioidaan säännöllisesti	Lippukunnalla on vakiintunut tapa huomioida ja kannustaa siinä toimivia johtajia, muita aikuisia sekä muita sen toimintaa tukevia henkilöitä.	Motivoituneet ja huomioidut tekijät ja tukijat ovat tärkeä osa laadukasta toimintaa. Partioon kuuluu tekijöiden kiittäminen ja kannustaminen lippukunnan tapojen mukaisesti.	Huomiointi voi tapahtua esimerkiksi ansiomerkeillä, johtajahuollossa, joulukortilla tai muulla lippukunnan valitsemalla tavalla.	Keskustelu, esimerkit huomioinnista, myönnetyt ansiomerkit jäsenrekisterissä Lippukunnan omat tavat ja perinteet huomioitava Tämä on erityisen tärkeä kriteeri	
AL2	Lippukunnan johtajisto tuntee partion arvopohjan ja kasvatustavoitteet	Lippukunnan toiminta on partion arvojen ja kasvatustavoitteiden mukaista. Johtajisto tuntee periaatteet yleisellä tasolla.	Partiotoiminnasta tekee partiotoimintaa yhteinen arvopohja. Partio on kasvatustavoitteita, jonka tavoitteet on määritelty kasvatustavoitteissa.	Lippukunnan toiminnan tarkoitus ja arvopohja voi olla kirjattu esimerkiksi lippukunnan sääntöihin ja toimintasuunnitelmaan.	Keskustelu johtajiston kanssa, lippukunnan säännöt, toimintasuunnitelma ja toimintakertomus	
AL3	Jokaisella lippukunnan aktiivitoimijalla on mahdollisuus vaikuttaa lippukunnan toimintaan	Kaikilla lippukunnan samoajilla, vaeltajilla ja aikuisilla sekä muilla aktiivisilla tekijöillä on mahdollisuus vaikuttaa lippukunnan toimintaan, sen suunnitteluun ja tavoitteiden asetteluun.	Yhdessä päättäminen ja nuorten osallistaminen päätöksentekoon on osa partiomenetelmää. Yhdessä tehdyt suunnitelmat ja päätökset sitouttavat kaikkia tekijöitä toimintaan niiden mukaisesti.	Vaikuttaminen voidaan mahdollistaa esimerkiksi vuosikokouksilla, toimintasuunnitelman yhteisellä valmistelulla, johtajaneuvoston kokouksilla ja muilla yhteisillä kokouksilla sekä riittävällä ja avoimella viestinnällä.	Keskustelu aktiivitoimijoiden kanssa, pidetyt kokoukset, viestintäkäytännöt, lippukunnan säännöt (äänioikeus), kokousten pöytäkirjat	
AL4	Lippukunnalla on yhteiset tunnukset, niitä käytetään ja jäsenistö tuntee niiden symboliikan	Lippukunnalla on sen valitsevat tunnukset ja niitä käytetään sen toiminnassa aktiivisesti. Tunnukset ja niiden merkitys tunnetaan ikäkaudelle sopivalla tavalla.	Symboliikka on osa partiomenetelmää. Tunnukset luovat yhteenkuuluvuutta. Partioperinteeseen kuuluu tunnusten käyttö.	Tunnuksia voivat olla esimerkiksi huivi, huivimerkki, lippu, huuto, ansiomerkit, vaatteet ja asusteet	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, esimerkit tunnuksista, havainnot lippukunnan toiminnasta Lippukunnan omat valinnat huomioitava	
AL5	Lippukunta on huomioinut yleiset turvallisuusasiat sekä turvallisuus- ja tietosuojavaatimukset toiminnassaan	Lippukunta noudattaa SP:n "Turvallisuus lippukunnassa" ohjeistusta ja lippukunnalla on hyväksytyt turvallisuusohjeet, jotka ovat myös käytössä. Turvallisuusasioiden vastuut ovat selkeät. Lippukunnan johtajisto on koulutettu ja tuntee turvallisuusasioiden perusteet. Lain ja asetusten vaatima henkilön tietosuoja on otettu riittävästi huomioon lippukunnan toiminnassa.	Turvallisuus on tärkeä osa toimintaa ja jäsenten kasvun mahdollistamista. Vanhempien ja yhteiskunnan vaatimukset turvallisuusasioita kohtaan kasvavat koko ajan. Myös lainsäädäntö vaatii turvallisuus- ja yksilön tietosuoja-asioiden huomioimista.	Turvallisesti yhdessä -ohje ja lippukunnan oma kriteerit täyttävä turvallisuusohje (esim. SP:n tai oma vastaava) ovat hyväksytyt ja tunnetaan. Turva-aikuinen on nimetty, tunnettu ja tuntee tehtävänsä. Johtajisto on käynyt Turvallisesti yhdessä -koulutuksen. Lippukunta tekee jokaisesta isosta tapahtumasta vaaditun turvallisuussuunnitelman.	Jäsenrekisteri, lippukunnan dokumentit, keskustelut, tapahtumien turvallisuusohjeet, henkilötietojen käsittely.	

Toimintaryhmä

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
AR1	Ryhmät kokevat kuuluvansa lippukuntaan ja osallistuvat lippukunnan yhteisiin tapahtumiin	Lippukunnan laumat, joukkueet ja vartiot osallistuvat aktiivisesti ja laajasti lippukunnan toimintaan. Ryhmät toimivat osana lippukuntaa, yhdessä muiden ryhmien kanssa. Lippukunnan yhteiset tapahtumat näkyvät ryhmien toimintasuunnitelmissa. Ryhmien johtajat osallistuvat johtajiston kokouksiin ja toimintaan.	Lippukunta on partiotoiminnan perusyksikkö ja ryhmät sen toiminnallisia osia. Osallistumalla koko lippukunnan toimintaan sen jäsenet pääsevät osaksi laajempaa partiokokonaisuutta ja tutustuvat myös muihin lippukunnan jäseniin.	Yhteistä toimintaa ovat esimerkiksi lippukunnan retket, leirit, juhlat, kilpailut, vaellukset ja muut tapahtumat.	Lippukunnan toimintakertomus, ryhmien toimintasuunnitelmat, tapahtumien ja johtajiston kokousten osallistujamäärät, keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa	
AR2	Jokaisella ryhmän jäsenellä on mahdollisuus vaikuttaa ryhmän toimintaan	Lippukunnan laumojen, joukkueiden ja vartioiden toimintaa suunnitellaan yhdessä ryhmän jäsenten kanssa, ikäkaudelle sopivalla tavalla.	Vartiojärjestelmä on yksi partiomenetelmän osa. Partiossa toimitaan vertaisryhmissä, joissa päätetään yhdessä asioista ja jaetaan vastuuta.	Yhdessä voidaan päättää esimerkiksi tehtävistä aktiviteeteista, taitomerkeistä, retkikohteista ja toiminnan toteutustavoista.	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, ryhmien toimintasuunnitelmat, ennakkokyselyn tulokset	
AR3	Ryhmien johtajat toimivat esimerkillisesti	Lippukunnan johtajisto näyttää omalla esimerkillään, miten partion arvoihin sitoudutaan, ja miten partiolupausta ja partioidhanteita toteutetaan.	Partiotoiminta perustuu partion arvopohjaan. Johtajien tehtävänä on toimia sen mukaisesti ja kasvattaa lippukunnan jäsenistöä omalla esimerkillään.	Esimerkillistä toimintaa voi olla esimerkiksi kaikkien huomioiminen, käyttäytyminen, kielenkäyttö, lupauten pitäminen ja ympäristön kunnioittaminen.	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta, ennakkokyselyn tulokset	
AR4	Ryhmien toiminta on partiomaista ja innostavaa	Lippukunnan laumat, joukkueet ja vartiot noudattavat toiminnassaan partiomenetelmää, sen kaikki osa-alueet huomioiden. Kokoukset, retket ja muut tapahtumat ovat monipuolisia ja innostavia.	Partiomenetelmä tukee kasvatustavoitteiden saavuttamista. Partiomenetelmä osaltaan tekee partiosta partiota. Monipuolinen ja innostavat toiminta kannustaa jäseniä pysymään mukana toiminnassa.	Partiomaaisesta toiminnasta kertovat esimerkiksi ryhmien kokoontuminen muuallakin kuin kololla, oppiminen käytännön tekemisen kautta sekä vastuun ja tehtävien jakaminen ryhmän jäsenille.	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta, ryhmien toimintasuunnitelmat, ennakkokyselyn tulokset	
AR5	Toimintaryhmillä on käytössään ryhmän omat tunnuksset	Jokaisella lippukunnan laumalla, joukkueella ja vartiolla on sen valitsevat tunnuksset. Tunnuksia käytetään.	Symboliikka on osa partiomenetelmää. Tunnukset luovat yhteenkuuluvuutta. Partioperinteeseen kuuluu tunnusten käyttö.	Tunnuksia voivat olla esimerkiksi yhdessä päätetyt tai tehdyt nimi, viiri, huuto ja asusteet.	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, esimerkit tunnuksista, havainnot lippukunnan toiminnasta Lippukunnan ja ryhmän omat valinnat huomioitava	

Partiolainen

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
AP1 (tärk)	Jokaiselle partiolaiselle on tarjolla itselle mielekästä kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa	Lippukunnan ja sen ryhmien toiminnassa huomioidaan yksilön kasvu ja kehitys, kullekin sopivalla tavalla. Toiminta on partion kasvatustavoitteiden ja partiomenetelmän mukaista.	Partiotoiminnan tehtävä on tukea lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä kunkin omat lähtökohdat huomioon ottaen.	Kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa ovat esimerkiksi oman kokoiset ja nousujohteiset vastuutehtävät sekä tekemällä oppiminen.	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta, ennakkokyselyn tulokset Tämä on erityisen tärkeä kriteeri	
AP2	Jokainen partiolainen kokee, että hän on tärkeä ja että hänet huomioidaan yksilönä	Lippukunnassa ja sen ryhmissä jokaista partiolaista kohdellaan tasapuolisesti, hänen yksilölliset tarpeensa, kiinnostuksensa ja edellytyksensä huomioiden. Jokaista partiolaista tuetaan ja kannustetaan.	Partion kasvatustavoitteiden toteutuminen edellyttää kunkin partiolaisen yksilöllisten piirteiden huomioimista. Partio on avointa kaikille ja jokainen saa olla oma itsensä.	Yksilöllistä huomioimista voi olla esimerkiksi kontakti jokaiseen ryhmän jäsenen, aktiviteettien soveltaminen kullekin sopivaksi, tehtävien kierrättäminen, jäsenten tasapuolinen kannustaminen ja palkitseminen ryhmän sisällä.	Keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta, ennakkokyselyn tulokset	

B. Partio-ohjelman toteuttaminen

Lippukunta

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
BL1 (tärk)	Lippukunnassa tarjotaan toimintaa kaikille ikäkausille	Lippukunta pyrkii tarjoamaan partio-ohjelman mukaista toimintaa kaikille viidelle ikäkaudelle.	Partio-ohjelmaan kuuluu viisi ikäkautta. Partiolaisen kasvun ja kehityksen kannalta on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus osallistua kunkin ikäkauden toimintaan nousujohteisesti.	Vanhempien ikäkausien ohjelma voidaan tarvittaessa toteuttaa esimerkiksi yhdessä muiden lippukuntien kanssa.	Toimintasuunnitelma, toimintakertomus, keskustelu Paikallinen toimintaympäristö ja lippukunnan tilanne huomioitava Tämä on erityisen tärkeä kriteeri	
BL2 (tärk)	Lippukunta järjestää koko lippukuntaa koskevia tapahtumia säännöllisesti	Lippukunta tukee ryhmiensä toimintaa järjestämällä erilaisia koko lippukunnan yhteisiä tapahtumia ympäri vuoden.	Lippukunta on partiotoiminnan perusyksikkö ja ryhmät sen toiminnallisia osia. Yhteiset tapahtumat tarjoavat jäsenille toimintaa, jota omassa ryhmässä ei voi tehdä ja mahdollisuuden tutustua muihin lippukunnan jäseniin.	Yhteisiä tapahtumia voivat olla esimerkiksi leirit, retket, kilpailut, vaellukset ja juhlat.	Toimintasuunnitelma, toimintakertomus, keskustelu Tämä on erityisen tärkeä kriteeri	
BL3 (tärk)	Lippukunta järjestää partio-ohjelman mukaisia ikäkausitapahtumia säännöllisesti	Lippukunta toteuttaa partio-ohjelmaa järjestämällä oman lippukuntansa ikäkausitapahtumia säännöllisesti.	Ikäkausitapahtumat ovat tärkeä osa partio-ohjelmaa.	Ikäkausitapahtumia ovat esimerkiksi sepeli, KITT, majakat. Lippukunnalla on myös tärkeä rooli vaeltajien projektien tukemisessa. Tapahtumat voidaan järjestää myös yhdessä muiden lippukuntien kanssa.	Toimintasuunnitelma, toimintakertomus, keskustelu Tämä on erityisen tärkeä kriteeri	
BL4	Lippukunnalla on selkeä tapa hoitaa ikäkausien väliset siirtymät	Lippukunta on määritellyt, miten se hoitaa ikäkausien väliset siirtymät sekä toiminnallisesti että viestinnällisesti. Siirtymävaiheet huomioidaan lippukunnan ja ryhmien toimintasuunnitelmissa.	Moni eroaa partiosta ikäkausien välisen siirtymän yhteydessä. Hoitamalla siirtymävaiheet hyvin, lippukunta pitää jäsenet partiossa pidempään ja tukee jäsentensä nousujohteista kasvua ja kehitystä.	Siirtymävaiheita voidaan tukea esimerkiksi ottamalla siirtäjät mukaan vanhemman ikäkauden toimintaan jo edellisen ikäkauden lopussa tai esimerkiksi retkellä tai leirillä sekä viestimällä muutoksesta partiolaisille ja heidän vanhemmilleen. Myös partiolupauksen antaminen on tärkeä osa siirtymää.	Toimintasuunnitelma, toimintakertomus, keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa	
BL5	Lippukunnan toiminta on kaikille avointa mahdollisuuksien rajoissa	Lippukuntaan voivat liittyä eri-ikäiset ja erilaiset ihmiset, lippukunnan mahdollisuudet huomioiden. Kaikki jäsenet otetaan mukaan toimintaan.	Partiotoiminta on avointa kaikille.	Avoimuus voi tarkoittaa esimerkiksi mahdollisuutta liittyä mihin vuodenaikaan tahansa ja myös sudenpentuiän jälkeen. Esimerkkejä avoimuuden eri muodoista on listattu Suomen Partiolaisten avoimuuden tarkistuslistassa. Lippukunnan säännöissä ei syrjitä mitään ihmisryhmää.	Keskustelu johtajiston kanssa, jäsenrekisteri, havainnot lippukunnan toiminnasta, lippukunnan säännöt Lippukunnan omat mahdollisuudet ja mahdolliset rajaukset (esimerkiksi tyttö- tai poikalippukunta) huomioitava	

BL6	Lippukunta mahdollistaa osallistumisen partiopiirin ja Suomen Partiolaisten toimintaan.	Lippukunta huomioi toimintasuunnitelmassaan partiopiirin ja Suomen Partiolaisten tapahtumat, kilpailut, kurssit ja leirit. Lippukunta tukee ja kannustaa jäseniään osallistumaan.	Lippukunta on osa valtakunnallista partiotoimintaa. Osallistumalla jäsenet pääsevät osaksi laajempaa partiokokonaisuutta ja tutustuvat myös muihin partiolaisiin. Osallistuminen piirin ja Suomen Partiolaisten toimintaan on osa partio-ohjelmaa.	Lippukunta voi tukea osallistumista esimerkiksi huomioimalla tapahtumien ajankohdat omissa toiminnassaan, tiedottamalla tapahtumista niiden kohderyhmää, kannustamalla osallistumaan, tukemalla osallistumista taloudellisesti ja tukemalla käytännön järjestelyjä.	Lippukunnan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus, jäsenrekisteri (ilmoittautumiset tapahtumiin), keskustelu johtajiston kanssa	
BL7	Suomen Partiolaisten strategia näkyy lippukunnan toiminnassa.	Lippukunta huomioi toiminnassaan ja toimintasuunnitelmassaan Suomen Partiolaisten ohjelman painopisteet.	Partiolla on valtakunnallinen strategia, joka on toiminnan johtamisen ja kehittämisen työväline. Se näkyy ja toteutuu lippukunnan toiminnassa.	SP:n ohjelmapainotukset näkyvät lippukunnan toiminnassa; sen toimintasuunnitelmassa ja toimintakertomuksessa sekä ryhmien toiminnassa.	Lippukunnan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus, ryhmien toimintasuunnitelmat, keskustelu johtajiston kanssa	

Toimintaryhmä

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
BR1	Ryhmät toteuttavat suunnitelmallisesti partio-ohjelmaa partiomenetelmän mukaisesti	Jokaisella laumalla, joukkueella ja vartiolla on toimintasuunnitelma, joka pohjautuu ikäkauden partio-ohjelmaan. Ryhmien toiminta edistyy partio-ohjelman mukaisesti. Partiomenetelmän kaikki osa-alueet näkyvät ryhmien toiminnassa.	Partio-ohjelma ja partiomenetelmä ovat keinoja kasvatustavoitteiden saavuttamiseen. Ne osaltaan tekevät partiosta partiota.	Suunnitelmallinen partio-ohjelman toteuttaminen näkyy esimerkiksi ryhmien toimintasuunnitelmina, säännöllisinä kokoontumisina, ikäkausien vaiheiden toteutumisena ja jaettuina merkkeinä.	Ryhmien toimintasuunnitelmat, toimintakertomus, vuosiseloste, keskustelu johtajiston ja jäsenistön kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta	
BR2	Ryhmät retkeilevät aktiivisesti	Lippukunnan laumat, joukkueet ja vartiot järjestävät aktiivisesti retkiä tai leirejä ikäkauden ohjelman mukaisesti.	Retket ja leirit ovat keskeinen osa partio-ohjelmaa ja mahdollistavat partiomenetelmän monipuolisen toteuttamisen.	Retki voi olla päiväretki, yöretki tai leiri (yli 3 vuorokautta) ja suuntautua luontoon, kämpälle tai muuhun kohteeseen.	Lippukunnan ja ryhmien toimintasuunnitelmat, toimintakertomus, keskustelu johtajiston kanssa	

Partiolainen

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
BP1	Jokainen partiolainen saa ikäkautensa mukaisia ja itselleen sopivia vastuutehtäviä	Kaikille lippukunnan jäsenille annetaan mahdollisuus osallistua toimintaan ja saada vastuutehtäviä omien kykyjensä ja mielenkiintonsa mukaisesti. Jokaisella on mahdollisuus oman ikäkautensa ohjelmaan.	Nousujohteisuus on osa partiomenetelmää ja tukee partion kasvatustavoitteita.	Sopivat vastuutehtävät näkyvät esimerkiksi tehtävien kiertona eli samat henkilöt tee aina samoja tehtäviä.	Keskustelu johtajiston kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta	
BP2	Jokaisella partiolaisella on mahdollisuus tekemällä oppimiseen	Partio-ohjelmaa toteutetaan tekemällä oppien, ei kirjasta lukemalla tai luentoa kuuntelemalla. Toiminta on monipuolista ja siinä sovelletaan monenlaisia menetelmiä.	Tekemällä oppiminen on osa partiomenetelmää, ja lapsen ja nuoren luonnollinen tapa oppia.	Tekemällä oppiminen voi näkyä esimerkiksi aktiivisena osallistumisena retkille, leireille ja kilpailuihin sekä kokousten pitämisenä myös muualla kuin kololla.	Keskustelu johtajiston kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta	

C. Laadukas johtaminen

Lippukunta		Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
CL1 (tärk)	Lippukunnassa on käytössä pestijärjestelmä	Lippukunnan pestit on määritelty ja pestaus on tehty lippukunnan päättämällä tavalla. Pestien vastuut, velvollisuudet, oikeudet ja tuki on määritelty. Lippukunnassa huomioidaan pestien määrä ja kuormittavuus.	Pestaus tukee sitoutumista pestiinsä. Pestatulla ja pestajaalla on selkeä käsitys siitä, mitä pestistä on sovittu.	Pestaus voidaan tehdä esimerkiksi pestikeskustelujen ja pestilomakkeiden avulla. Tuki pestiin voi tulla joltain lippukunnan aikuiselta tai myös lippukunnan ulkopuolelta.	Keskustelut johtajiston kanssa, pestien määritelmät Tämä on erityisen tärkeä kriteeri		
CL2 (tärk)	Kaikilla samoaja- ja vaeltajaikäisillä on osaava aikuinen tuki	Jokaisella lippukunnan samoaja- ja vaeltajaikäisellä on luotsi tai muu turvallinen aikuinen (yli 22-vuotias), joka ohjaa ja tukee hänen kasvuaan. Aikuinen on aidosti saatavilla ja toimii aktiivisesti roolissaan, sekä on tarvittaessa koulutettu tehtäväänsä.	Partiossa lapset, nuoret ja aikuiset toimivat yhdessä. Aikuinen on tukemassa kasvua, osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Aktiivisen aikuisen tuen merkkejä ovat esimerkiksi aktiivinen yhteydenpito ja osallistuminen toimintaan sopivassa määrin. Tärkeää on, että nuoret tuntevat aikuisen tuen ja pitävät häntä helposti lähestyttävänä. Aikuiselle tuelle sopiva koulutus on esimerkiksi luotsin koulutuskokonaisuus.	Keskustelut johtajiston ja jäsenistön kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta Tämä on erityisen tärkeä kriteeri		
CL3 (tärk)	Lippukunnanjohtaja on saanut pestin mukaisen koulutuksen	Lippukunnanjohtaja on koulutettu tehtäväänsä, eli suorittanut partiojohtajaperuskoulutuksen sekä lippukunnan johtaminen - koulutuskokonaisuuden,	Lippukunnan johtaminen on keskeistä laadukkaana toiminnan kannalta. Koulutetulla lippukunnanjohtajalla on edellytykset lippukuntansa johtamiseen.	Lippukunnanjohtaja on suorittanut pj-peruskoulutuksen sekä lippukunnan johtaminen -koulutuskokonaisuuden tai partiojohtajajatkokoulutuksen (Ko-Gi). Lippukunnanjohtaja osallistuu mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi johtajapäiville.	Jäsenrekisteri, keskustelu Tämä on erityisen tärkeä kriteeri		
CL4	Lippukunnalla on koulutettu pestijohtaja	Lippukunnassa on pestattu ja aktiivisesti toimiva pestijohtaja, joka on saanut koulutuksen tehtäväänsä.	Koulutus ja pestaus on edellytys laadukkaalle toiminnalle. Koulutettu pestijohtaja pystyy arvioimaan lippukunnan kouluttautumistarpeet ja ohjaamaan johtajia oikeisiin koulutuksiin.	Pestijohtaja on suorittanut Pestijohtaja-koulutuksen sekä osallistuu aktiivisesti pestijohtajille tarkoitettuihin tapaamisiin.	Jäsenrekisteri, keskustelu		
CL5	Lippukunnalla on koulutettu ohjelmajohtaja	Lippukunnassa on pestattu ja aktiivisesti toimiva ohjelmajohtaja, joka on saanut koulutuksen tehtäväänsä.	Monipuolinen ja tavoitteellinen ohjelma on edellytys laadukkaalle partio toiminnalle. Koulutettu ohjelmajohtaja pystyy arvioimaan lippukunnan kouluttautumistarpeet ja ohjaamaan johtajia oikeisiin koulutuksiin.	Ohjelmajohtaja on suorittanut Ohjelmajohtaja-koulutuksen sekä osallistuu aktiivisesti ohjelmajohtajille tarkoitettuihin tapaamisiin.	Jäsenrekisteri, keskustelu		
CL6	Lippukunnalla on koulutussuunnitelma	Lippukunta on suunnitellut johtajistonsa ja muiden toimijoiden koulutusta riittävän pitkäjänteisesti. Koulutussuunnitelma on tehty pestijohtajan johdolla, johtajiston toiveita kuunnellen ja mielellään yhdessä koko johtajiston kanssa.	Koulutus on edellytys laadukkaalle toiminnalle ja keskeinen osa partio toimintaa. Riittävän pitkäjänteinen suunnittelu takaa, että lippukunnan tulevaisuus on turvattu ja kouluttautuminen on jatkuvaa ja nousujohteista.	Koulutussuunnitelmassa on huomioitu muun muassa tulevat muutokset johtajistossa sekä johtajiston kehitystarpeet. Ilmoittautuminen koulutuksiin tehdään hallitusti ja aikataulut huomioiden.	Koulutussuunnitelma, keskustelut, jäsenrekisteri		

CL7	Lippukunnan johtajisto kehittää ja uudistaa lippukunnan toimintaa	Lippukunnan toimintaa kehitetään jatkuvasti koko johtajiston voimin. Lippukunnan tulevaisuuden mahdollisuuksista ja haasteista on keskusteltu ja siihen on varauduttu. Lippukunta ymmärtää oman jäsenrakenteensa. SP:n vuosiseloste täytetään säännöllisesti vuosittain.	Lippukunnan toiminnan on tarkoitus olla vuodesta toiseen jatkuvaa. Jotta tulevaisuus olisi turvattu, on lippukunnan toimintaa syytä suunnitella ja kehittää pitkäjänteisesti.	Suunnittelussa on hyvä huomioida ainakin toiminnan, pestien, johtajiston, jäsenistön ja talouden näkökulmat.	Toimintasuunnitelma, talousarvio, lippukuntaviisari, hallituksen pöytäkirjat, keskustelut johtajiston kanssa, kehittyvä lippukunta - työkalun tulokset
CL8	Lippukunta varautuu tulevaisuuteen niin jäsenistön kuin johtajistonkin osalta	Lippukunta ottaa vuosittain riittävästi uusia jäseniä oman toimintansa turvaamiseksi ja kasvatustehtävänsä toteuttamiseksi. Johtajiston tulevaisuutta on suunniteltu ja lippukunnassa kasvatetaan tulevaisuuden vastuunkantajia tärkeimpiin pesteihin.	Useimmat liittyvät partioon sudenpentu- ja seikkailijajäissä, joten nuorten partiolaisten määrä vaikuttaa vahvasti vanhempien partiolaisten määrään tulevaisuudessa. Toiminnan tulevaisuuden turvaamiseksi on tärkeää, ettei toiminta ole liian harvojen harteilla.	Jäsenistön osalta tulevaisuutta voi arvioida esimerkiksi tutkimalla lippukuntaviisarin avulla, miten eri vuosina aloittaneiden partiolaisten määrä vaikuttaa tulevaisuuden ikäjakaumaan. Tulevaa johtajistoa voi kasvattaa esimerkiksi valitsemalla hallitukseen ja muihin vastuutehtäviin nuoria tai hyödyntämällä työpajia.	Tilastot, keskustelu johtajiston kanssa, jäsenrekisteri
CL9	Lippukunnalla on toimiva tapa ottaa mukaan jäseniä myös vanhemmissa ikäkausissa ja aikuisina	Lippukuntaan on mahdollisuus liittyä myös tarpojana, samoajana, vaeltajana tai aikuisena. Lippukunnalla on tapa, jolla se ottaa vastaan, perehdyttää ja tukee uutta jäsentä, joka liittyy mukaan nuorena tai aikuisena.	Partioon tulee olla mahdollista liittyä myös lapsuusiän jälkeen. Liittyminen tiiviiseen yhteisöön voi olla vaikeaa, joten lippukunnan on tärkeä hoitaa asia hyvin.	Uusia jäseniä voi tukea esimerkiksi tervetuloa partioon -kurssilla tai nimetyllä kummillä.	Keskustelu johtajiston kanssa, havainnot lippukunnan toiminnasta
CL10	Lippukunnassa ilmeneviin ongelmiin puututaan välittömästi	Lippukunnassa on kulttuuri, joka varmistaa aktiivisen reagoimisen ongelmatapauksiin.	Lippukunnan johdon tehtävänä on varmistaa, että lippukunnan toiminta on jatkuvaa, ja että kaikilla lippukunnan jäsenillä on turvallinen toimintaympäristö.	Ongelmiin puuttuminen voi ilmetä esimerkiksi keskusteluina johtajaneuvostossa tai hallituksessa, ongelmien aktiivisena esiin tuomisena tai yhteydenottoina taustayhteisöön tai piiriin.	Keskustelut johtajiston kanssa, ennakkokysely
CL11	Lippukunnan sihteeri on koulutettu tehtävänsä	Lippukunnan sihteeri on koulutettu tehtävänsä piirin järjestämässä sihteerikoulutuksessa tai muuten perehdytetty tehtävänsä.	Lippukunnan hallinnon hyvässä hoitamisessa sihteerin rooli on keskeinen. Koulutetulla sihteerillä on parhaat edellytykset tehtävän hoitamiseen.	Sihteeri on osallistunut sihteerikoulutukseen tai hänet on muuten perehdytetty tehtävänsä. Sihteeri osallistuu esimerkiksi johtajapäiville. Lippukunnanjohtajan ja sihteerin tehtävänkoko on selkeä.	Jäsenrekisteri, keskustelu
CL12	Lippukunnan loistoarviointiin osallistuu riittävä määrä lippukunnan jäseniä	Lippukunnan johtokolmikoin lisäksi tarvittava määrä muita lippukunnan johtajiston jäseniä, muita johtajia, samoajia ja tarpoja, sekä jopa vanhempia ja taustayhteisön edustajia osallistuu Loistoarviointiin joko paikan päällä tai etänä.	Loistoarviointi on hyvä tilaisuus koko lippukunnalle kokoontua yhteen kertomaan lippukunnan toiminnasta, keskustella siitä ja kuulla Loistovartion antamaa palautetta toiminnan laadusta.	Loistoarvioinnissa kaikilla on mahdollisuus vaikuttaa ja esim. myös hiljaisemmat johtajat ja vanhemmat pääsevät kommentoimaan ja keskustelemaan lippukunnan toiminnasta.	Loistoarvioinnin osallistujamäärä
CL13	Loiston uusijoille: Lippukunnan toiminnassa näky toiminnan jatkuva parantaminen.	Aiemmassa Loistoarvioinnissa havaitut kehityskohteet on otettu työn alle ja arviointien (kolmen vuoden) välisenä aikana kehityskohteita on saatu toteutettua tai vietyä riittävästi eteen päin.	Loistoprosessiin liittyy oleellisesti jatkuva lippukunnan toiminnan laadun parantaminen.	Loistoarvioinnissa annettuja kehityskohteita käytetään esimerkiksi lippukunnan omissa kehityssuunnitelmissa ja/tai toimintasuunnitelmissa.	Edellisen Loistoarvioinnin Loistoraportti, Toimintasuunnitelmat ja toimintakertomukset, havainnot lippukunnan toiminnasta.

Toimintaryhmä

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
CR1 (tärk)	Jokaisella ryhmällä on vähintään yksi partio-ohjelmassa määritelty koulutettu johtaja	Lippukunnan jokaisella laumalla, joukkueella ja vartiolla on vähintään yksi johtaja, joka on ikänsä ja koulutuksensa puolesta partio-ohjelman määritelmien mukainen.	Koulutetulla johtajalla on paremmat edellytykset laadukkaan toiminnan toteuttamiseen. Partio-ohjelma on suunniteltu lapsen ja nuoren kehitysvaiheet ja niille sopiva johtamismalli huomioiden.	Partio-ohjelmassa määritelty johtaja tarkoittaa esimerkiksi, että laumoilla ja seikkailijajoukkueilla on koulutettu ja aikuinen akela / sampo, tarpojavartioilla on ryhmänohjaajakoulutettu vartionjohtaja, sekä tarpojilla, samoajilla ja vaeltajilla on koulutettu aikuinen luotsit	Jäsenrekisteri, keskustelut Tämä on erityisen tärkeä kriteeri	

Partiolainen

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
CP1	Jokaiselle samoajaikäiselle ja sitä vanhemmalle partiolaiselle tarjotaan sopivankokoisia ja motivoivia johtamistehtäviä	Lippukunnan jokaisella samoajalla, vaeltajalla ja aikuisella on mahdollisuus nousujohteisiin ja motivoiviin johtamistehtäviin, jotka tukevat hänen kasvuun ja kehittymistään.	Johtamistaitojen opettelu on yksi partio-ohjelman sisällöistä. Samoajien ohjelmaan kuuluu olennaisena osana ryhmänohjaajakoulutus ja johtamisharjoittelu. Johtamistehtävät kuuluvat myös vaeltajaohjelmaan. Aikuisillekin mielenkiintoiset ja haastavat johtamistehtävät voivat olla tärkeä motivoiva tekijä.	Johtamistehtävät voivat vaihdella henkilön ja tilanteen mukaan esimerkiksi yksittäisen tehtävän johtamisesta lippukuntaleirin johtamiseen.	Keskustelu johtajiston ja jäsenten kanssa, toimintasuunnitelma, toimintakertomus	

D. Lippukunnan viestintä ja organisointi

Lippukunta

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
DL1	Lippukunnan johtajisto ja hallitus kokoontuvat säännöllisesti	Lippukunnan johtajisto ja hallitus kokoontuvat riittävän usein. Johtajistolla tarkoitetaan lippukunnan ryhmien johtajia sekä muita lippukunnan vastuutehtävissä toimivia aikuisia, vaeltajia ja samoajia.	Johtajiston on tärkeää tavata toisiaan riittävän usein, jotta tiedonkulku varmistetaan ja johtajien kesken vallitsee hyvä yhteishenki ja tekemisen meininki. Hallituksen tulee kokoontua riittävän usein, jotta yhdistyksen hallinto voidaan hoitaa asianmukaisesti.	Johtajisto voi kokoontua esimerkiksi johtajaneuvoston kokouksiin, koulutustilaisuuksiin tai tapahtumien ja toiminnan suunnittelukokouksiin. Kokoukset voivat olla koko johtajiston yhteisiä tai pienemmille ryhmille suunnattuja.	Keskustelut, kokousten pöytäkirjat tai muistiot	
DL2	Lippukunta pitää sääntöjen määräämät kokoukset	Lippukunnassa pidetään vuosittain säännöissä määritellyt kokoukset sääntöjen asettamien aikarajojen mukaisesti.	Sääntöjen noudattaminen ja kokousten järjestäminen ajallaan on osa hyvää hallintoa.	Kokouksia voivat olla esimerkiksi vuosikokous, syyskokous tai kevätkokous.	Kokousten pöytäkirjat, keskustelut	
DL3	Lippukunnalla on vuosikokouksessa hyväksytty talousarvio ja tilinpäätös	Lippukunta on tehnyt kuluvalle toimintavuodelle kunnollisen talousarvion sekä edellisestä vuodesta tilinpäätöksen. Talousarvio ja tilinpäätös on hyväksytty lippukunnan sääntöjen mukaisesti esimerkiksi vuosikokouksessa.	Hyvä talouden suunnittelu ja raportointi on tärkeää toiminnan jatkuvuuden kannalta. Jäsenistöllä on oikeus saada riittävät tiedot ja päättää lippukunnan taloudesta. Tilinpäätös on myös lakisääteinen velvollisuus.	Talousarviossa on varauduttu kuluvan vuoden merkittäviin tapahtumiin sekä hankintoihin. Talousarvio ja tilinpäätös on esitetty niin, että niiden perusteella jäsenistö ymmärtää, mistä vuosikokouksessa päättää.	Talousarvio, tilinpäätös, vuosikokousten pöytäkirjat, keskustelut	
DL4	Toimintasuunnitelma ja tapahtumakalenteri -hyväksytään vuosikokouksessa vuosittain	Lippukunnalla on vuosittain toimintasuunnitelma ja tapahtumakalenteri. Ne on hyväksytty lippukunnan sääntöjen mukaisesti esimerkiksi vuosikokouksessa.	Toiminnan suunnittelu tukee toiminnan tavoitteiden saavuttamista. Jäsenistöllä on oikeus tietää ja päättää lippukunnan toiminnan suunnasta. Tapahtumakalenterin avulla varmistetaan, että tärkeät tapahtumat ovat jäsenistön ja toimintaryhmien tiedossa.	Toimintasuunnitelmassa kerrotaan muun muassa toiminnan tavoitteet ja linjaukset, tärkeimmät tapahtumat ja muut olennaiset toimintaan liittyvät asiat. Tapahtumakalenterissa listataan lippukunnan, piirin ja keskusjärjestön keskeiset leirit, retket, kilpailut, kurssit ja muut tapahtumat.	Toimintasuunnitelma, tapahtumakalenteri, vuosikokousten pöytäkirjat, keskustelut	
DL5	Lippukunta hoitaa talouttaan	Lippukunnalla on selvät vastuut ja toimivat käytännöt, joiden mukaan se hoitaa talouttaan. Lippukunnan hallitus seuraa taloustilannetta riittävän aktiivisesti.	Hyvä taloudenhoito on tärkeää toiminnan jatkuvuuden kannalta. Selkeillä vastuilla ja toimivilla käytännöillä ehkäistään väärinkäytöksiä ja rahojen joutumista väriin käsiin.	Selkeät vastuut ja toimivat käytännöt tarkoittavat esimerkiksi nimettyä ja aktiivisesti toimivaa rahastonhoitajaa, selkeää maksujenhyväksymiskäytäntöä ja talouden raportointia ja seurantaa hallituksessa vähintään 2 kertaa vuodessa.	Keskustelut, hallituksen kokousten pöytäkirjat	
DL6	Toimintakertomus tehdään vuosittain ja johtajisto osallistuu sen tekemiseen	Lippukunta tekee vuosittain toimintakertomuksen menneen vuoden toiminnasta. Johtajisto osallistuu toiminnan arviointiin. Toimintakertomus hyväksytään lippukunnan sääntöjen mukaisesti esimerkiksi vuosikokouksessa. Lippukunta täyttää Suomen Partiolaisten vuosiselostelomakkeen.	Toiminnan arviointi on tärkeä osa toiminnan kehittämistä. Arvioinnin tekeminen yhdessä sitouttaa johtajistoa ja tuo esille erilaisia näkökulmia. Jäsenistöllä on oikeus saada tieto menneestä toiminnasta. Vuosiselosteen avulla voidaan arvioida ja kehittää partiotoimintaa Suomessa ja piirin alueella.	Toiminnan arviointi voidaan järjestää esimerkiksi johtajiston kokouksessa tai muussa tapahtumassa. Siinä voidaan hyödyntää monenlaisia vapaamuotoisiaakin menetelmiä.	Toimintakertomus, vuosikokousten pöytäkirjat, keskustelut	

DL7	Viestintä on suunniteltua ja huomioi eri kohderyhmät	Lippukunnalla on harkittu ja selvä tapa viestiä eri kohderyhmille. Kullekin kohderyhmälle viestitään heidän tarpeensa mukaan.	Toimiva viestintä on tärkeää lippukunnan tehokkaan toiminnan varmistamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Hyvä viestintä myös sitouttaa jäsenistöä ja sidosryhmiä. Suunnitelmallinen ja kohdennettu viestintä tulee varmemmin tehtyä ja sillä saavutetaan parempia tuloksia	Kohderyhmiä voivat olla esimerkiksi lippukunnan jäsenistö, lippukunnan johtajisto, jäsenten vanhemmat, vanhemmat, toiminta-alueen asukkaat, taustayhteisö, muut lippukunnat, piiri ja sidosryhmät. Viestintää voidaan toteuttaa esimerkiksi kokouksissa, lippukuntalehdessä, tiedotteilla, puhelimitse, sosiaalisessa mediassa tai tapaamisissa.	Keskustelut	
DL8	Lippukunta pitää yhteyttä vanhempiin sekä sitä tukeviin yhteisöihin	Lippukunnalla on toimivat käytännöt ja vastuut, joiden pohjalta tehdään yhteistyötä vanhempien sekä mahdollisten taustayhteisön, tukiyhdistyksen ja vanhempainneuvoston tai muiden vastaavien yhteisöjen kanssa.	Etenkin nuorempien partiolaisten vanhemmilla on merkittävä rooli lasten partioharrastuksen aktiivisuudessa ja jatkumisessa. Lippukuntaa tukevat yhteisöt voivat olla erittäin merkittäviä lippukunnan toiminnan ja sen jatkuvuuden kannalta. Huolehtimalla hyvästä tiedonkulusta ja yhteistyöstä vanhempien ja lippukuntaa tukevien yhteisöjen kanssa sitoutetaan ja motivoidaan heitä tukemaan partiotoimintaa jatkossakin.	Yhteyttä voidaan pitää esimerkiksi tapaamisten, yhteisen toiminnan ja viestinnän kautta.	Keskustelut, ennakkokysely	
DL9	Jäsenistön tiedot ovat ajan tasalla partion jäsenrekisterissä	Lippukunnan jäsenistön tietoja partion jäsenrekisterissä päivitetään aktiivisesti ja riipeästi. Jäsenrekisteristä saa oikeat tiedot lippukunnan jäsenistöstä.	Jäsenrekisterin hoitaminen on tärkeä osa yhdistyksen hyvää hallintoa. Ajantasainen jäsenrekisteri helpottaa lippukunnan, piirin ja keskusjärjestön toimintaa ja varmistaa, että tieto kulkee oikeaan osoitteeseen. Ajantasaiset ja riipeästi päivitetty tiedot varmistavat myös jäsenmaksuasioiden hoitumisen ajallaan ja sujuvasti.	Jäsenrekisterin päivittämiseen kuuluu muun muassa uusien jäsenten lisääminen pian heidän liityttyään lippukuntaan, vanhojen poistaminen, yhteystietojen pitäminen ajan tasalla. Lippukunnan kannattaa myös olla yhteydessä toiminnasta pois jääneisiin jäseniin ja pyytää heitä jälleen mukaan toimintaan, tai ainakin selvittää pois jäämisen syy.	Keskustelut, jäsenrekisteri	
DL10	Lippukunnalla on voimassaolevat säännöt ja ne ovat jäsenten nähtävillä	Lippukunta on määritellyt sääntönsä ja ne ovat nykytilanteeseen sopivat. Säännöt ovat jäsenten nähtävillä.	Yhdistyksen toiminta perustuu sääntöihin. Säännöissä määritellään muun muassa toiminnan tarkoitus, arvopohja ja päätöksenteko.	Säännöt voivat olla nähtävissä esimerkiksi kolon seinällä tai lippukunnan nettisivuilla.	Säännöt, keskustelut	
DL11	Lippukunta taltioi historiaansa	Lippukunnalla on toimiva ja luotettava tapa tallentaa historiaansa myöhemmille polville.	Perinteiden säilymisen kannalta ja tulevien partiolaisten iloksi on hyvä taltioida lippukunnan toimintaa.	Historiaa voidaan tallentaa esimerkiksi lippukuntalehtiin, toimintaryhmien päiväkirjoihin, kolojen ja kämppien vieraskirjoihin, toimintakertomuksiin, kokousten pöytäkirjoihin ja valokuva-albumeihin. Jos toimintaa taltioidaan sähköisesti, on tärkeää varmistaa tietojen varmuuskopiointi sekä käytettävyyden ja saatavuuden myös tulevana vuosikymmeninä.	Keskustelut	

Toimintaryhmä

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
DR1	Lasten ja nuorten vanhemmat tietävät ryhmän nimen, johtajan ja johtajan yhteystiedot	Lippukunnan jäsenistön vanhemmilla on tietoa siitä, missä ryhmässä heidän lapsensa on, kuka sen toiminnasta vastaa ja miten hänet tavoittaa. Vanhemmat ovat myös tavanneet ryhmän johtajan.	Etenkin nuorempien partiolaisten vanhemmilla on merkittävä rooli lasten partioharrastuksen aktiivisuudessa ja jatkumisessa. On tärkeää, että vanhemmat tietävät, keneen voivat olla yhteydessä lapsensa partio toimintaan liittyvissä asioissa. Kun johtaja on tuttu, on helpompi luottaa häneen.	Tiedonsaanti voidaan varmistaa esimerkiksi toiminnan aluksi ja tarvittaessa jaettavilla tiedotteilla, nettisivujen kautta ja tapaamalla vanhempia esimerkiksi koloiltojen ja retkien yhteydessä tai vanhempainilloissa.	Keskustelut	
DR2	Ryhmällä on omat säännöt	Lippukunnan toimintaryhmillä on omat säännöt, jotka ovat yhdessä luotuja, kaikkien hyväksymät ja kaikkien nähtävillä. Sääntöjen noudattamista valvotaan.	Säännöt luovat turvallisen ympäristön ja tukevat hyvän ympäristön luomista toiminnalle. Sääntöjen määrittely yhdessä sitouttaa ryhmän jäseniä toimimaan niiden mukaisesti. Jotta säännöt eivät menetä merkitystään, niitä on tärkeä valvoa. Säännöillä on myös kasvatuksellinen merkitys etenkin nuoremmille partiolaisille.	Säännöt voivat olla hyvinkin käytännöllisiä. Ne voidaan esimerkiksi tehdä toimintakauden aluksi ja laittaa kolon seinälle tai muuhun sopivaan paikkaan.	Keskustelut	

Partiolainen

	Kriteeri	Selitys	Perustelu	Esimerkki	Arviointi	HUOM
DP1	Jokainen partiolainen tietää mitä lippukunnassa ja omassa ryhmässä tapahtuu	Kaikki lippukunnan jäsenet saavat riittävästi tietoa toiminnasta ja tulevista tapahtumista. Tietoa jaetaan riittävän ajoissa.	Riittävät tiedonkulku on tärkeää, jotta partiolainen voi osallistua toimintaan aktiivisesti. Tieto myös motivoi ja sitouttaa.	Tapahtumakalenteri on jäsenten tiedossa, tapahtumista tiedotetaan kotiin ajoissa.	Keskustelut, ennakkokysely	